

PROGRAMMA VOOR VEILIG WERKEN

Slim verbinden moet crisiscommunicatie verbeteren

Snel en effectief handelen kan voorkomen dat een incident uitgroeit tot een crisis. In Amsterdam wordt het programma *Slim verbinden voor veilig werken* ontwikkeld. Dit moet zorgen voor een snelle toegankelijkheid van informatie bij een calamiteit.

TEKST: JAN VAN DEN BERG | FOTO: PORT OF AMSTERDAM

HET IS DE BEDOELING DAT BEDRIJVEN INFORMATIE OVER DE OPGESLAGEN GEVAARLIJKE STOFFEN IN EEN DIGITALE OMGEVING PLAATSEN.

Bij de evaluatie van menige crisis en incident blijkt dat de communicatie en de informatievoorziening verbeterd moeten worden. De brand bij Chemie-Pack in Moerdijk in 2011 liet dit bijvoorbeeld duidelijk zien. Het duurde te lang voordat essentiële informatie over de mate van gevaar van de rook voor de bevolking beschikbaar was voor de autoriteiten. Onvoldoende informatie is uiteraard ook een gevaar voor hulpverleners. Dit kan immers leiden tot een verkeerde aanpak van de calamiteit. Dit kan eventueel tot gevolg hebben, dat er meer schade ontstaat aan het milieu. In het havengebied van Amsterdam wordt een programma ontwikkeld dat moet leiden tot een kortere alarmeringstijd in het geval van een brand of ander soort calamiteit. Het staat bekend als Slim verbinden voor veilig werken. De essentie hiervan is dat hulpdiensten vrijwel direct kunnen beschikken over gegevens betreffende de stoffen die zijn opgeslagen bij een bedrijf waar bijvoorbeeld een brand woedt. Het gaat om antwoord op de volgende vragen. Wat is er precies opgeslagen? Om welk volume gaat het? In welke panden en op welke locaties liggen de stoffen precies? Slim verbinden voor veilig werken is operationeel niveau een samenwerkingsverband van de

veiligheidsregio's Amsterdam-Amstelland, Kennemerland en Zaanstreek. Het Amsterdamse havengebied ligt in deze veiligheidsregio's of grenst er aan. Daarnaast zijn er diverse bedrijven en organisaties bij de ontwikkeling betrokken. De spin in het web is Studio Veiligheid, dat als organisator optreedt. Als neutrale partij begeleidt dit bedrijf bovendien het proces en probeert het barrières te slechten, die samenwerking tussen overheidsinstanties en private partijen in de weg kunnen staan. Een belangrijk onderdeel van het programma is de ontwikkeling van een digitale omgeving waarin informatie gedeeld kan worden. Deze wordt ontwikkeld door onder andere Ask Community Systems, Cagimini Nederland, de Technische Universiteit Delft en Thales Nederland. Het laatste bedrijf treedt op als technisch coördinator. Tot slot is er een havenbedrijf betrokken bij Slim Verbinden. Het betreft Schiphol Container Services Multiport. Deze onderneming beschikt over een containerterminal aan de Madagascarhaven.

Vijf minuten

Het doel van Slim verbinden is dat de hulpdiensten, en dan met name de brandweer, binnen vijf minuten

na de melding van een calamiteit een compleet overzicht hebben over welke stoffen er precies zijn opgeslagen op de locatie van de calamiteit. Ook is dan bekend om welke hoeveelheden het gaat. Wat er bij omliggende bedrijven aan chemische en brandbare stoffen is opgeslagen, wordt ook duidelijk gemaakt. Volledigheidshalve zij opgemerkt dat Slim verbinden zich niet richt op het transport van gevaarlijke stoffen. Met de gegevens kan de brandweer snel bepalen hoeveel materieel er nodig is voor de bestrijding van de calamiteit. Het risico voor de omgeving kan eveneens worden ingeschat met het oog op het afzetten van een gebied rondom het getroffen bedrijf en eventuele evacuatie. De informatie is in eerste instantie nuttig voor de brandweer. Gaat het om het afvoeren van gewonden, afzettingen en evacuatie, dan maken politie en ambulancediensten er ook gebruik van. Tot slot kunnen gemeenten de informatie gebruiken om het publiek te informeren over mogelijke overlast en gevaren. Het is de bedoeling dat bedrijven informatie over de opgeslagen gevaarlijke stoffen in een digitale omgeving plaatsen. Dit dient uiteraard zo accuraat mogelijk bijgehouden te worden. Zolang er geen calamiteit is, heeft niemand anders dan het bedrijf zelf toegang tot de eigen gegevens in de database. Zo gauw die er wel is, geeft het bedrijf de hulpdiensten toegang tot zijn informatie. Er wordt alleen informatie gedeeld, die relevant is. Daarnaast wordt de informatie gebruikt om bedrijven in de omgeving te informeren over de risico's voor hen. Daarmee kunnen ze doeltreffend reageren. Een belangrijke reden hiervoor is om de economische schade te beperken. Het zou bijvoorbeeld zo kunnen zijn dat een belangrijke transportroute, zoals een snelweg, het Noordzeekanaal of de Nieuwe Waterweg, gesloten moet worden, omdat er gevaarlijke stoffen in de lucht zitten. Dit kan grote negatieve operationele en financiële gevolgen hebben. Hoe korter zo'n afsluiting duurt, hoe beter het is. De informatie die door Slim verbinden wordt gedeeld, kan helpen om de duur van een afsluiting tot het noodzakelijke te beperken. Hetzelfde geldt uiteraard voor een evacuatie.

Het programma Slim Verbinden bestaat momenteel alleen in de industriële regio langs het Noordzeekanaal.

NAUWE SAMENWERKING BIJ INDUSTRIËLE INCIDENTBESTRIJDING

De Nederlandse chemische sector werkt landelijk samen in geval van grote calamiteiten met gevaarlijke stoffen. Sinds begin vorig jaar is het Platform Industriële Incidentenbestrijding (PII) operationeel. Het is een samenwerkingsverband van de civiele en bedrijfsbrandweer die actief zijn in de Amsterdamse en Rotterdamse havens, het industrieterrein Chemelot in Geleen en rond Terneuzen. In en rond Amsterdam zijn veel partijen betrokken bij het PII. In de eerste plaats is er het Amsterdam Mutual Aid System (AMAS). Dit is een samenwerkingsverband van de opslagbedrijven Aircraft Fuel Supply op Schiphol en bedrijven in de haven, te weten BP Terminal, Eurotank, Nuon, Nustar, Oiltanking en Vopak. AMAS werkt met de brandweerkorpsen Amsterdam-Amstelland en Kennemerland samen in Amsterdam IJmond Mutual Aid. Een soortgelijke publiek-private samenwerking bestaat in het Rotterdamse havengebied onder de naam Gezamenlijke Brandweer. Deze partijen zijn betrokken bij het PII, evenals DCMR (milieudienst van Rijnmond), brandweerkorpsen in Geleen en Terneuzen plus AkzoNobel, Argos Energies en Shell. Deze drie bedrijven werken landelijk en zijn verantwoordelijk voor opslag en transport van brandstoffen en chemicaliën. De voornaamste activiteiten van het PII zijn coördinatie en training. De partijen weten van elkaar over welke brandbestrijdingsmiddelen ze beschikken en waar die zich bevinden. Ook oefenen ze gezamenlijk. De afstemming gaat onder andere over zeer praktische aspecten. Zo hebben de deelnemers koppelstukken aangeschaft, zodat ze elkaars pompen, schuimgeneratoren en slangen kunnen gebruiken. Van groot belang is ook dat de bedrijven en brandweerkorpsen ook gebruik kunnen maken van elkaars expertise. Ook op het gebied van crisiscommunicatie is er sinds afgelopen februari een landelijk orgaan. Dit is het 'bovenregionaal expertteam crisiscommunicatie', dat is opgericht door het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Het bestaat uit medewerkers van veiligheidsregio's en gemeenten. Dit team werkt op verzoek van een veiligheidsregio, gemeente of de politie en is bedoeld om bij een crisis in te spelen op de informatiebehoefte en sentimenten die leven in de samenleving.

Trend

De technische kant van Slim verbinden is niet bijster ingewikkeld. De benodigde informatie is bij de bedrijven in computersystemen voor voorraadbeheer al aanwezig. De opgave is om deze *real time* beschikbaar te hebben en veilig toegankelijk te maken. Hiervoor is het vertrouwen van bedrijven in de veiligheid van het systeem nodig. Gezien de voordelen van de snelle informatie-uitwisseling is de verwachting dat bedrijven die gevaarlijke stoffen opslaan en verwerken zich bij Slim verbinden zullen aansluiten. Dit programma bestaat momenteel alleen in de industriële regio langs het Noordzeekanaal. Het spreekt vanzelf dat het ook toepasbaar is in andere regio's met veel (chemische) industrie en opslag van gevaarlijke producten, zoals in Rotterdam-Rijnmond, rond Vlissingen en Terneuzen en Chemelot in Zuid-Limburg. Slim Verbinden voor Veilig Werken past in de trend van steeds nauwere samenwerking tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven en overheid om calamiteiten te bestrijden. Andere vormen van samenwerking zijn het Platform Industriële Incidentenbestrijding en LIOGS. Deze richten zich vooral op het gezamenlijk optreden en op de uitwisseling van kennis over de risico's van gevaarlijke stoffen. De verschillende organisaties kunnen elkaar versterken. ☒

!Jan van den Berg is freelance journalist.